

УДК 349.222.1

Осадчий Т.В.

студ. гр. Ю-111 НУ «Запорізька політехніка»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КОЛЕКТИВНІ ДОГОВОРИ ТА УГОДИ

Не дивлячись на фундаментальне значення інститутів колективних договорів та угод в правовому регулюванні виробничих, трудових і соціально-економічних відносин, узгодження інтересів працівників, власників та уповноважених ними органів, в трудовому законодавстві України існує низка проблем, які пов'язані з нормативно-правовим регулюванням даних інститутів. Першочерговою проблемою законодавства про працю України є відсутність конкретного та повного визначення колективного договору та угоди в нормативно-правових актах, через що сутність даних інститутів встановлюється лише через ознайомлення з десятками правових норм, з яких складаються відповідні закони. Ці прогалини мають заповнити норми Закону України «Про колективні угоди та договори» від 23 лютого 2023 року (урядовий проект № 7628). Так, відповідно до абзаців 2 та 3 частини 1 статті 2 Закону, колективна угода - письмовий нормативний документ, що укладається

відповідно до цього Закону з метою регулювання трудових, соціально-економічних відносин на національному, галузевому, територіальному рівнях, а колективний договір - письмовий нормативний документ, що укладається відповідно до цього Закону з метою регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин між роботодавцем і працівниками, їх представниками. Визначення цих понять, на наш погляд, сприятиме забезпеченню більшої правової визначеності та стабільності у цій сфері.

Однією з проблем у сфері правового регулювання колективних договорів та угод, є проблема подвійного законодавства. Так, Кодекс законів про працю України (далі – КЗпП України), містить главу II, яка встановлює сферу укладення колективних договорів, сторони колективного договору, зміст колективного договору, умови недійсності колективного договору, дублюючи при цьому норми Закону України «Про колективні договори та угоди». Водночас, коли ми говоримо про порядок укладання чи зміни колективного договору, КЗпП України не здійснює такого регулювання, а відсилає до Закону «Про колективні договори та угоди». Науковець Г.І. Чанишева вважає за доцільне змінити назву глави II КЗпП України «Колективний договір» на «Колективні угоди та договори» та доповнити її нормами Закону, вирішуючи таким чином проблему подвійного законодавства у сфері регулювання колективних договорів та угод.

Не менш важливою проблемою є тлумачення трудових договорів та угод тими самими засобами та заходами, що і тлумачення правочинів та цивільно-правових договорів. Так, вітчизняні суди під час тлумачення колективних договорів і угод часто використовують статтю 213 ЦК України. Субсидіарне застосування норм цивільного права до регулювання відносин у трудовому праві спричиняє суттєві ускладнення в правозастосовній діяльності та підіймає питання фундаментальної диференціації методів та засобів (тобто нормативно-правових актів окремих галузей) тлумачення інститутів колективного договору та колективної угоди.

Отже, відсутність чіткого визначення понять у законодавстві може призводити до розбіжностей у розумінні суті колективних договорів і угод та при застосуванні їх на практиці. Однак, на нашу думку, за допомогою реформування законодавства про працю України відкриються перспективи якісного вдосконалення правового регулювання колективних договорів та угод, що сприятиме поліпшенню регулювання колективних трудових відносин.